

INDIKATORI TRGOVINE LJUDIMA – ODRASLIH - RADI RADNE EKSPLOATACIJE¹

INDIKATORI VRBOVANJA OBMANOM

Snažni indikator

Obmanuti u vezi prirode posla, lokacije ili poslodavca

Indikatori srednje jačine

Obmanuti o uslovima rada

Obmanuti o sadržaju ili zakonitosti ugovora o radu

Obmanuti u vezi spajanja sa porodicom

Obmanuti oko stambenih i životnih uslova

Obmanuti oko legalnih dokumenata ili dobijanja statusa legalnog migranta

Obmanuti o uslovima putovanja i zapošljavanja

Obmanuti o plati/zaradi

Obmanuti kroz obećanja o braku ili usvajanju

Slabi indikator

Obmanuti u vezi pristupa mogućnostima za obrazovanje

INDIKATORI VRBOVANJA PRINUDOM

Snažni indikator

Nasilje nad žrtvama

Indikatori srednje jačine

Otmica, prinudni brak, prinudno usvojenje ili prodaja žrtava

Oduzimanje dokumenata

Dužničko ropstvo

Izolacija, zatvaranje ili nadzor

Pretnja potkazivanjem vlastima

Pretnje nasiljem nad žrtvama

Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti

Indikatori srednje jačine

Loši uslovi života

Opasan posao

Nasilje nad porodicom (pretnje ili stvarno)

Zadržavanje novca

INDIKATORI VRBOVANJA ZLOUPOTREBOM RANJIVOSTI

Indikatori srednje jačine

Zloupotreba zbog teške porodične situacije

Zloupotreba zbog ilegalnog statusa

Zloupotreba zbog nedostatka obrazovanja (jezik)

Zloupotreba zbog nedostatka informacija

Kontrola od strane eksploatatora

Ekonomski razlozi

Lažne informacije o zakonima, stavu vlasti

Lažne informacije o uspešnoj migraciji

Porodična situacija

Lična situacija

Psihološka i emocionalna zavisnost

Odnos sa vlastima/pravni status

Slabi indikator

Zloupotreba kulturnih/verskih ubeđenja

Opšti kontekst

Teškoće u prošlosti

Teškoća da se organizuje putovanje

INDIKATORI EKSPLOATACIJE

Snažni indikator

Preteran broj radnih dana ili sati

Pretnje nasiljem nad žrtvom

Pod snažnim uticajem

Nasilje nad porodicom (pretnje ili stvarno)

Zadržavanje plata

¹ Operational indicators of trafficking in human beings: Results from a Delphi survey implemented by the ILO and the European Commission, First published in March 2009, Revised version of September 2009

Tekst dokumenta u originalu, na engleskom, dostupan na: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/publication/wcms_105023.pdf

Niska ili nepostojeća plata
Nepoštovanje zakona o radu ili ugovora
Nema socijalne zaštite (ugovor, socijalno osiguranje, itd)
Veoma loši uslovi rada
Manipulacija platom
Slabi indikatori
Bez pristupa obrazovanju

INDIKATORI PRISILE NA ODREDIŠTU

Snažni indikatori
Oduzimanje dokumenata
Dužničko ropstvo
Izolacija, zatvaranje ili nadzor
Nasilje nad žrtvama
Indikatori srednje jačine
Prinuda na vršenje nelegalnih/krivičnih aktivnosti
Prisilni zadaci ili klijenti
Prisila da deluju protiv vršnjaka
Prisila da lažu vlastima, porodici, itd
Pretnja o potkazivanju vlastima
Pretnja nametanjem još gorih uslova rada

Slabi indikatori
Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti

INDIKATORI ZLOUPOTREBE RANJIVOSTI NA ODREDIŠTU

Indikatori srednje jačine
Zavisnost od eksploatatora
Teškoća da živi u nepoznatoj oblasti
Ekonomski razlozi
Porodična situacija
Odnos sa vlastima/pravni status
Slabi indikatori
Teškoće u prošlosti
Lične karakteristike

INDIKATORI TRGOVINE LJUDIMA – ODRASLIH – RADI SEKSUALNE EKSPLOATACIJE

INDIKATORI VRBOVANJA OBMANOM

Snažni indikator

Obmanuti u vezi prirode posla ili lokaciji

Indikatori srednje jačine

Obmanuti o o uslovima prostitucije

Obmanuti o sadržaju ili zakonitosti ugovora o radu

Obmanuti u vezi spajanja sa porodicom

Obmanuti oko stambenih i životnih uslova

Obmanuti oko legalnih dokumenata ili dobijanja statusa legalnog migranta

Obmanuti o uslovima putovanja i zapošljavanja

Obmanuti o plati/zaradi

Obmanuti kroz obećanja o braku ili usvajanju

Slabi indikator

Obmanuti u vezi pristupa mogućnostima za obrazovanje

INDIKATORI VRBOVANJA PRINUDOM

Snažni indikator

Otmica, prinudni brak, prinudno usvojenje ili prodaja žrtava

Dužničko ropstvo

Pretnje nasiljem nad žrtvom

Nasilje nad žrtvama

Indikatori srednje jačine

Oduzimanje dokumenata

Izolacija, zatvaranje ili nadzor

Pretnja potkazivanjem vlastima

Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti

Nasilje nad porodicom (pretnje ili stvarno)

Zadržavanje novca

INDIKATORI VRBOVANJA ZLOUPOTREBOM RANJIVOSTI

Indikatori srednje jačine

Zloupotreba zbog teške porodične situacije

Zloupotreba zbog ilegalnog statusa

Zloupotreba zbog nedostatka obrazovanja (jezik)

Zloupotreba zbog nedostatka informacija

Kontrola od strane eksploatatora

Teškoće u prošlosti

Teškoća da se organizuje putovanje

Ekonomski razlozi

Lažne informacije o zakonima, stavu vlasti

Lažne informacije o uspešnoj migraciji

Porodična situacija

Opšti kontekst

Lična situacija

Psihološka i emocionalna zavisnost

Odnos sa vlastima/pravni status

Slabi indikator

Zloupotreba kulturnih/verskih ubeđenja

INDIKATORI EKSPLOATACIJE

Indikatori srednje jačine

Loši uslovi života

Preteran broj radnih dana ili sati

Opasan posao

Niska ili nepostojeća plata

Nepoštovanje zakona o radu ili ugovora

Nema socijalne zaštite (ugovor, socijalno osiguranje, itd)

Veoma loši uslovi rada

Manipulacija oko plate

INDIKATORI PRISILE NA ODREDIŠTU Snažni indikatori

Oduzimanje dokumenata

Dužničko ropstvo

Prisilni zadaci ili klijenti

Izolacija, zatvaranje ili nadzor

Pretnje nasiljem nad žrtvama

Nasilje nad žrtvama

Indikatori srednje jačine

Prinuda na vršenje nelegalnih/krivičnih aktivnosti

Prisila da deluju protiv vršnjaka

Prisila da lažu vlastima, porodici, itd

Pretnja o potkazivanju vlastima

Pretnja nametanjem još gorih uslova rada

Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti

Pod snažnim uticajem

Nasilje nad porodicom (pretnjom ili efektivno)

Zadržavanje plata

INDIKATORI ZLOUPOTREBE RANJIVOSTI NA ODREDIŠTU Indikatori srednje jačine

Zavisnost od eksploatatora

Teškoća da živi u nepoznatoj oblasti

Ekonomski razlozi

Porodična situacija

Lične karakteristike

Odnos sa vlastima/pravni status

Slabi indikatori

Teškoće u prošlosti

INDIKATORI TRGOVINE LJUDIMA – DECE - RADI RADNE EKSPLOATACIJE

Protokol iz Palerma precizira da kad je u pitanju lice mlađe od 18 godina – dete - ne treba dokazivati „pretnju ili upotrebu sile ili drugih oblika prisile, otmice, prevare, obmane, zloupotrebu ranjivosti“, da bi postojalo krivično delo trgovine ljudima. Ipak je odlučeno da se zadrže indikatori obmane, prisile i zloupotrebe ranjivosti, kako bi se analizirala trgovina decom sa usklađenim evropskim instrumentima.

INDIKATORI VRBOVANJA OBMANOM

Snažni indikator

Obmanuti u vezi pristupa obrazovanju
Obmanuti u vezi prirode posla, lokacije ili poslodavca

Indikatori srednje jačine

Obmanuti o uslovima rada
Obmanuti o sadržaju ili zakonitosti ugovora o radu
Obmanuti u vezi spajanja sa porodicom
Obmanuti oko stambenih i životnih uslova
Obmanuti oko legalnih dokumenata ili dobijanja statusa legalnog migranta
Obmanuti o uslovima putovanja i zapošljavanja
Obmanuti o plati/zaradi
Obmanuti kroz obećanja o braku ili usvajanju

INDIKATORI VRBOVANJA PRINUDOM

Snažni indikator

Otmica, prinudni brak, prinudno usvojenje ili prodaja žrtava

Dužničko ropstvo
Pretnja nasiljem nad žrtvom

Nasilje nad žrtvama

Indikatori srednje jačine

Oduzimanje dokumenata
Izolacija, zatvaranje ili nadzor
Pretnja potkazivanjem vlastima
Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti
Nema pristupa obrazovanju
Nepoštovanje zakona o radu ili ugovora
Veoma loši uslovi rada
Manipulacija platom

Nasilje nad porodicom (pretnja ili stvarno)
Zadržavanje novca

INDIKATORI VRBOVANJA ZLOUPOTREBOM RANJIVOSTI

Indikatori srednje jačine

Zloupotreba kulturnih/verskih ubeđenja
Zloupotreba zbog teške porodične situacije
Zloupotreba zbog ilegalnog statusa
Zloupotreba zbog nedostatka obrazovanja (jezik)
Zloupotreba zbog nedostatka informacija
Kontrola od strane eksploatatora
Teškoće u prošlosti
Teškoća da se organizuje putovanje
Ekonomski razlozi
Lažne informacije o uspešnoj migraciji
Porodična situacija
Opšti kontekst
Lična situacija
Psihološka i emocionalna zavisnost
Odnos sa vlastima/pravni status

INDIKATORI EKSPLOATACIJE

Snažni indikator

Preteran broj radnih dana ili sati

Indikatori srednje jačine

Loši uslovi života
Opasan posao
Niska ili nepostojeća plata
Indikatori srednje jačine
Prisila da deluju protiv vršnjaka
Prisila da lažu vlastima, porodici, itd

INDIKATORI PRISILE NA ODREDIŠTU Snažni indikatori

Oduzimanje dokumenata
Dužničko ropstvo
Prinuda na vršenje nelegalnih/krivičnih aktivnosti
Prisilni zadaci ili klijenti
Izolacija, zatvaranje ili nadzor
Pretnje nasiljem nad žrtvom
Pod snažnim uticajem
Nasilje nad žrtvama

Pretnja o potkazivanju vlastima
Pretnja nametanjem još gorih uslova rada
Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti
Nasilje nad porodicom (pretnje ili stvarno)
Zadržavanje plata

INDIKATORI ZLOUPOTREBE RANJIVOSTI NA ODREDIŠTU Indikatori srednje jačine

Zavisnost od eksploatatora
Teškoće u prošlosti
Teškoća da živi u nepoznatoj oblasti
Ekonomski razlozi
Porodična situacija
Lične karakteristike
Odnos sa vlastima/pravni status

INDIKATORI TRGOVINE LJUDIMA – DECE - RADI SEKSUALNE EKSPLOATACIJE

Eksploatacija je svojstvena za situaciju u kojoj se deca (lica mlađa od 18 godina) koriste ili nude za prostituciju ili pornografiju, te nema potrebe da se koriste indikatori, koji bi to i dokazali. Predstavljeni su indikatori dodatne eksploatacije, kako bi se označili drugi elementi eksploatacije, kojoj su deca izložena. Pored toga, Protokol iz Palerma precizira da kad je u pitanju lice mlađe od 18 godina – dete - ne treba dokazivati „pretnju ili upotrebu sile ili drugih oblika prisile, otmice, prevare, obmane, zloupotrebu ranjivosti“, da bi postojalo krivično delo trgovine ljudima. Ipak je odlučeno da se zadrže indikatori obmane, prisile i zloupotrebe ranjivosti, kako bi se analizirala trgovina decom sa usklađenim evropskim instrumentima.

INDIKATORI VRBOVANJA OBMANOM

Snažni indikator

Obmanuti u vezi prirode posla ili lokaciji

Indikatori srednje jačine

Obmanuti u vezi pristupa mogućnostima za obrazovanje

Obmanuti o o uslovima prostitucije

Obmanuti o sadržaju ili zakonitosti ugovora o radu

Obmanuti u vezi spajanja sa porodicom

Obmanuti oko stambenih i životnih uslova

Obmanuti oko legalnih dokumenata ili dobijanja statusa legalnog migranta

Obmanuti o uslovima putovanja i zapošljavanja

Obmanuti o plati/zaradi

Obmanuti kroz obećanja o braku ili usvajanju

INDIKATORI VRBOVANJA PRINUDOM

Snažni indikator

Otmica, prinudni brak, prinudno usvojenje ili prodaja žrtava

Dužničko ropstvo

Izolacija, zatvaranje ili nadzor

Ekonomski razlozi

Lažne informacije o zakonima, stavu vlasti

Lažne informacije o uspešnoj migraciji

Porodična situacija

Opšti kontekst

Lična situacija

Psihološka i emocionalna zavisnost

Odnos sa vlastima/pravni status

INDIKATORI DODATNE EKSPLOATACIJE

Snažni indikator

Pretnja nasiljem nad žrtvom

Nasilje nad žrtvama

Indikatori srednje jačine

Oduzimanje dokumenata

Pretnja o potkazivanju vlastima

Pretnja nametanjem još gorih uslova rada

Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti

Nasilje nad porodicom (pretnje ili stvarno)

Zadržavanje plata

INDIKATORI VRBOVANJA ZLOUPOTREBOM RANJIVOSTI

Indikatori srednje jačine

Zloupotreba kulturnih/verskih ubeđenja

Zloupotreba zbog teške porodične situacije

Zloupotreba zbog ilegalnog statusa

Zloupotreba zbog nedostatka obrazovanja (jezik)

Zloupotreba zbog nedostatka informacija

Kontrola od strane eksploatatora

Teškoće u prošlosti

Teškoća da se organizuje putovanje

Indikatori srednje jačine

Prisila da deluju protiv vršnjaka

Prisila da lažu vlastima, porodici, itd

Pretnja o potkazivanju vlastima

Pretnja nametanjem još gorih uslova rada

Pretnje o obaveštavanju porodice, zajednice ili javnosti

Nasilje nad porodicom (pretnjom ili stvarno)

Zadržavanje plata

INDIKATORI ZLOUPOTREBE RANJIVOSTI NA ODREDIŠTU

<p>Opasan posao <u>Indikatori srednje jačine</u> Loši uslovi života Preteran broj radnih dana ili sati Niska ili nepostojeća plata Nema socijalne zaštite (ugovor, socijalno osiguranje, itd) Veoma loši uslovi rada Manipulacija platom</p> <p>INDIKATORI PRISILE NA ODREDIŠTU <u>Snažni indikatori</u> Oduzimanje dokumenata Dužničko ropstvo Prinuda na vršenje nelegalnih/krivičnih aktivnosti Prisilni zadaci ili klijenti Izolacija, zatvaranje ili nadzor Pretnje nasiljem nad žrtvama Pod snažnim uticajem Nasilje nad žrtvama</p>	<p><u>Snažni indikator</u> Zavisnost od eksploatatora <u>Indikatori srednje jačine</u> Teškoće u prošlosti Teškoća da živi u nepoznatoj oblasti Ekonomski razlozi Porodična situacija Lične karakteristike Odnos sa vlastima/pravni status</p>
---	--